

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-1262-9/2023. számú ügyben,
rendőrségi panaszeljárás tárgyában.
(előzmény ügy: RI-AJBH-30/2020.)

Előadó: dr. Lukácsi Dániel Csaba

Érintett szerv(ek): *V Rendőrkapitányság*

2023.

Az eljárás megindítása

( ) szám alatti lakos, a továbbiakban: panaszos) panaszt nyújtott be a vele szemben 2019. október 24-én fogatosított rendőri intézkedéssel szemben.

A panaszos beadványában sérelmezte az intézkedés tényét, személyi szabadságának korlátozását, az intézkedés körülményeiről való megfelelő tájékoztatás elmaradását. A panaszos sérelmezte továbbá, hogy az intézkedés alapja egy rendőr bejelentése volt, valamint ez a rendőr később őt többször fenyegette.

Tekintettel arra, hogy a beadványban megfogalmazott sérelmek felvetik a panaszos alapvető jogainak sérelmét, továbbá figyelemmel a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. §-ának (1) bekezdésében, valamint az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 18. §-ának (1) bekezdése f) pontja és 39/F. §-ában foglalt hatásköri szabályokra, vizsgálatot indítottam.

A panaszos büntetőeljáráshoz kapcsolódó sérelmeket is megfogalmazott (nyomozati cselekmény végrehajtásának elmaradása, nyomozásra vonatkozó felvilágosítás adás elmaradása, büntetőeljáráshoz kapcsolódó jegyzőkönyv elkészítése), amelyek csupán érintőlegesen tárgyai a rendőrségi panasz eljárásnak, így azok vizsgálatát a vonatkozó hatásköri korlátok mentén, érintőlegesen végeztem el.

Az érintett alapvető jogok

- A személyi szabadsághoz való alapvető jog [Alaptörvény IV. cikk]
- A tisztességes hatósági eljáráshoz, megfelelő ügyintézéshez való jog [Alaptörvény XXIV. cikk]

Az alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye
- Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény [a továbbiakban: Ajb.]
- A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény [a továbbiakban: Rtv.]
- A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény [a továbbiakban: Btk.]
- A bünygyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bünygyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény [a továbbiakban: Bnyt.]
- A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet [a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat]

A tényállás megállapításai

1. A panaszbeadvány

2019. október 24-én a panaszos ingatlana elé állt egy gépjármű. Mivel a panaszos a jobb lábát helyettesítő új protézis kiszállítását várta, ezért kiment az ingatlan kapujához mankója segítségével. A panaszos észlelte, hogy egy hölgy várakozik ott. A panaszos szólt a hölgynek, hogy „fontos vendéget és pszichés hatást csökkentő protézist” vár, majd kérte, hogy várakozzon máshol. A hölgy nem reagált a panaszos kérésére. Közben a panaszos kutyája ugatott, a panaszosnak rendre kellett utasítania.

A hölgy végül távozott, arrébb állt meg. 30 perccel később két rendőr érkezett a helyszínre, majd intézkedést kezdeményezett a panaszossal szemben, arra hivatkozva, hogy megrongálta a hölgy gépjárművét. A panaszost előállították a *Vác* Rendőrkapitányságra (a továbbiakban: Rendőrkapitányság) „4 órát meghaladó időtartamban”, majd tőle mintát vettek bünyügi nyilvántartásba vétel céljából.

A panaszos „október, valamint november hónapban többször” megkereste a Rendőrkapitányságot. Azt a tájékoztatást kapta, hogy „az ügy/eset előadója november 14-ig szabadságon tartózkodik” és értesítik, ha meg kell jelennie.

A helyszínen nyomrögzítés sem történt.

A panaszos később megtudta, hogy a hölgy, akivel konfliktusba keveredett, a Rendőrkapitányság rendőre. Ez a hölgy – a panasz szerint – többször megjelent a panaszos ingatlanánál, és megfenyegette a panaszost, hogy ha nem fizeti ki a kárt, akkor ismét beviteti.

A panaszos sérelmezte, hogy az előállításáról, majd gyanúsításáról nem készült „jegyzőkönyv”, nem kapott igazolást az előállításáról, nem kapott „általános felvilágosítást” az ügyének körülményeiről, továbbá, hogy őt a rendőr hölgy többször fenyegette.

2. A rendőrség álláspontja

A panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kértem a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint kértem, hogy küldjék meg az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

a) A Rendőrkapitányság mb. vezetőjének tájékoztató levele a következő releváns információkat tartalmazza:

Az ügyben érintett hölgy nem tagja a Rendőrkapitányság állományának.

Az intézkedésre bejelentés alapján került sor, a rendőröket a *P* Megyei Rendőr-főkapitányság Tevékenység-irányítási Központjának (a továbbiakban: TIK) ügyeletesek küldte a helyszínre.

b) A panaszos előállításának végrehajtásáról szóló jelentés a következő releváns információkat tartalmazza:

A rendőrök 12 óra 10 perckor érkeztek a helyszínre, ahol az érintett hölgy várta őket. Elmondta, hogy hangos vitába keveredett a panaszossal, mivel az ingatlana előtt várakozott. A panaszos

agresszív és támadó módon viselkedett, botjával pedig a gépjárműve jobb oldali visszapillantó tükrét megrongálta.

A panaszost is meg kívánták hallgatni a rendőrök, ám ő továbbra is agresszíven viselkedett, a rongálás tényét pedig nem ismerte el. A rendőrök közölték a panaszossal, hogy bűncselekmény gyanúja miatt őt előállítják a Rendőrkapitányságra. A panaszos lakását és a kert kapuját kulccsal bezárták. A panaszost 12 óra 50 perckor sérülés- és panaszmentesen átadták Z. R. r. zls. szolgálatirányító parancsnoknak.

A panaszost az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján igazoltatták, majd az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés a) és b) pontja alapján előállították.

A panaszos számára az előállítás okáról szóló tájékoztatót, valamint az előállítás idejéről szóló igazolást az Rtv. 33. § (4) bekezdésének megfelelően kiadták.

Az előállítás oka 2019. október 24-én 16 órakor megszűnt, ekkor a panaszost szabadon bocsátották.

A jelentéshez csatolt – Rtv. 92. § és 93. § szerinti – jogorvoslati tájékoztatásról, az előállítás okáról és várható időtartamáról szóló igazolás átvételéről, az élelmezésről, a betegségről és sérülésről, valamint a panasztételi szándékról szóló nyilatkozatot a panaszos aláírta.

A jelentéshez csatolt parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerinti igazoltatás, az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés a) és b) pontja szerinti előállítás jogszerű és szakszerű volt, valamint megfelelt az Rtv. 15. §-a szerinti arányosság követelményének.

c) A panaszossal szemben intézkedő rendőrök (L. B. c. r. főrm., K. O. r. őrm.) jelentései a fentiekhez képest az alábbi releváns információkat tartalmazzák:

A bejelentő hölgy elmondta, hogy egy idős ember jött ki a ház elé, trágár szavakkal illette, fenyegetőzött, majd botjával felé ütött. A hölgy beszállt az autójába, így az ütés az autó bal külső visszapillantó tükrét találta el, amiben 150.000 forint kár keletkezett.

A panaszos elmondta, hogy olyan művégtagot szállítanak neki, amire 3 éve vár, és amiatt nem megy sehova, ha akarnak tőle valamit, levélben keressék.

A panaszos a rendőrök többszöri felszólítása ellenére sem volt hajlandó igazolni személyazonosságát.

A panaszos számára a járőrparancsnok többször szóban közölte az előállítás okát és tényét, amelyet a panaszos ugyan tudomásul vett, ám azt nem akarta elfogadni, csupán többszöri felszólítás után volt hajlandó együttműködni.

A Rendőrkapitányságon a panaszos személyes dolgairól letéti jegyzőkönyv készült.

A panaszos megkapta az előállítás időtartamáról szóló igazolást, valamint tájékoztatták őt a jogairól és kötelezettségeiről, továbbá az előállító helyiség rendjéről, az élelmezésről és a hozzátartozó értesítésének lehetőségéről. A panaszos számára ismertették az aláírandó formanyomtatványok tartalmát.

d) A Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya vezetőjének tájékoztató levele a fentiekhez képest az alábbi releváns információkat tartalmazza:

A panaszossal szemben a Btk. 339. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő garázdaság vétségének megalapozott gyanúja miatt indult büntetőeljárás. A panaszost előállításkor gyanúsítottként hallgatták ki.

A gépjárműben a panaszos 30.000 forint kárt okozott rongálásával.

A panaszost kihallgatása során tájékoztatták, hogy gyanúsítottként hallgatják ki, és erről jegyzőkönyv készül, amely tartalmazza az elkövetett cselekményt, valamint a szükséges jogszabályi figyelmeztetéseket. A panaszos kihallgatását végző rendőr (T. Zs. r. zls.) minden szükséges felvilágosítást megadott a panaszos számára. A panaszos nem kért másolatot a kihallgatásáról készült jegyzőkönyvből.

e) A Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztálya vezetőjének tájékoztató levele a fentiekhez képest az alábbi releváns információkat tartalmazza:

Az ügy előadója 2020. január 22-én készített értesítést a panaszos részére az iratbetekintés lehetőségéről, valamint arról, hogy ügyét a Járási Ügyészség részére megküldték. A panaszos az iratbetekintés jogával nem élt.

A Járási Ügyészség 2020. március 12-én feltételes ügyészi felfüggesztésről hozott határozatot.

Mivel a gyanúsítást követően nem volt szükség további nyomozati cselekményre, így a Vizsgálati Osztály előadói személyesen nem kerültek kapcsolatba a panaszossal.

f) A Küldés Leírása szerint 2019. október 24-én 11 óra 38 perckor tett bejelentést az érintett hölgy, miszerint őt egy személy megfenyegette, mert az ő ingatlana elé parkolt, majd összetörte az autója tükrét.

g) A rendőrségi előállítás időtartamáról szóló igazolás tanúsága szerint a panaszos személyi szabadságát 2019. október 24-én 12 óra 10 perctől 16 óráig korlátozták, amely idő alatt sérülése nem keletkezett, panasszal nem élt. Az igazolás tartalmaz felvilágosítást a panasztételi lehetőségekről. A felvilágosítás nem az intézkedéskor hatályos jogszabályi kivonatot tartalmazta. A panaszos az igazolást aláírta, valamint aláírásával nyilatkozott arról is, hogy annak egy példányát átvette.

h) Az előállított jogairól és kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről szóló nyilatkozatot a panaszos aláírta. A nyilatkozat tartalmaz információt a hozzátartozó vagy más személy értesítésének lehetőségéről, az orvosi ellátás lehetőségéről, az ivóvízhez jutás módjáról, az ételmezés lehetőségéről, a WC használatának módjáról, az előállítás időtartamáról szóló igazolásról, valamint a panasztétel lehetőségéről és határidejéről. A dokumentumon az intézkedéskor hatályos jogszabály érintett szakaszainak kivonata szerepel.

i) A rendőrségi fogdák rendjéről szóló 56/2014. (XII. 5.) BM rendeletben meghatározott szóbeli tájékoztatás megtörténtéről és megértéséről, illetve az írásos tájékoztató átvételéről szóló nyilatkozat tanúsága szerint a panaszos a fogdába történő befogadásakor anyanyelvén (magyarul), szóban és írásban tájékoztatást kapott a panasztételi- és jogorvoslati lehetőségeiről, a védelemhez való jogáról, az iratbetekintés lehetőségéről, a kapcsolattartás formáiról, a

fogdában követendő magatartási szabályokról, a biztonsági intézkedések alkalmazásának lehetőségéről, a kártérítési felelősség rendjéről, a fogvatartás kezdő és befejező időpontjáról, valamint az egészségügyi ellátás jogáról. A nyilatkozat szerint a jogokról és kötelezettségekről, valamint a fogvatartottakkal szemben alkalmazható kényszerítő eszközökről szóló tájékoztatót a panaszos átvette. A nyilatkozatot a panaszos aláírta.

j) A személyi szabadságában korlátozott személy hozzátartozójának értesítéséről szóló nyilatkozat tanúsága szerint a panaszos hozzátartozó értesítését nem kérte. A nyilatkozatot a panaszos aláírta.

k) A bejelentést tevő hölgy tanúként való meghallgatásáról szóló jegyzőkönyv tanúsága szerint a meghallgatásra 2019. október 24-én 13 óra 23 perctől 14 óráig került sor.

l) A panaszos gyanúsítottként való kihallgatásáról készült jegyzőkönyv tanúsága szerint a kihallgatásra 2019. október 24-én 15 óra 1 perctől 15 óra 13 percig került sor. A jegyzőkönyvön szerepel a gyanúsítás ténye, az azt megalapozó cselekmény Btk. szerinti megjelölése és leírása, valamint az összes szükséges büntetőeljárással összefüggő felvilágosítás. A panaszos nem tett vallomást. A panaszos a jegyzőkönyvet minden szükséges helyen aláírta.

m) A kárérték meghatározásáról szóló feljegyzés tanúsága szerint a keletkezett kár hozzávetőleg 30.000 forint. A sérülést a helyszínen lefotózták, amely sérülés szemmel látható volt.

n) A Rendőrkapitányság által megküldött egyéb dokumentumok (a panaszossal szembeni büntetőeljárás iratai) a panaszügy elbírálása szempontjából további releváns információt nem tartalmaznak, így azok ismertetésétől eltekintek.

A vizsgálat megállapításai

A panaszos sérelmezte az intézkedés tényét, személyi szabadságának korlátozását, az intézkedés körülményeiről való megfelelő tájékoztatás elmaradását. A panaszos sérelmezte továbbá, hogy az intézkedés alapja egy rendőr bejelentése volt, valamint ez a rendőr később őt többször fenyegette.

Javasolt intézkedések

1. *Elsőként azt értékeltem, hogy a rendőrség a panaszost indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vontat-e intézkedés alá.*

A Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint a panaszossal szembeni intézkedés alapja egy bejelentés volt, amely szerint a panaszos – trágár szavak kíséretében – megtámadta a bejelentőt, majd megrongálta a gépjárművét.

Az intézkedéskor hatályos Rtv. 1. §-a (2) bekezdés 1a. pontja szerint a rendőrség az Alaptörvényben, az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében általános nyomozó hatósági jogkört gyakorol, a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározottak szerint végzi a bűncselekmények felderítését [...].

Az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdésének megfelelően a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az Rtv.-ben foglaltak figyelembevételével – engedelmességgel, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdésének első mondata szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülmény vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A Szolgálati Szabályzat 8. §-ának (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében.

A rendőrség intézkedési kötelezettségének tisztázása érdekében az alábbi jogszabályhely felhívását tartom szükségesnek:

A Btk. 339. §-ának (1) bekezdése szerint, aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő (garázdaság).

A vonatkozó jogszabályhely ismertetését követően leszögezem, hogy valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálom. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis az alapvető jogok biztosa nem veheti át a bünyügyi hatóság szerepét, azonban ha nem végezném el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki.

A garázdaság bűncselekmény elkövetési magatartása az olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartás tanúsítása, amely alkalmas másokban megbotránkozás vagy riadalom keltésére. Kihívóan közösségellenes a társadalmi együttélési szabályokkal nyíltan szembehelyezkedő, provokatív, kötekedő, öntörvényű magatartás, amellyel az elkövető a közösségi együttélési szabályok leplezetlen, gátlástalan, nyílt semmibe vételét fejezi ki (BH2007. 283.). Személy elleni erőszakos magatartás a Btk. 459. § (1) bekezdés 4. pontja értelmében a más személyre gyakorolt támadó jellegű fizikai ráhatás is, abban az esetben is, ha az nem alkalmas testi sérülés okozására. Személy elleni erőszak esetén egyaránt tényállásszerű a *vis absoluta* (akaratot megtörő) és a *vis compulsiva* (akaratot hajlító) erőszakos cselekmény is. Dolog elleni erőszak a dologra gyakorolt rendellenes fizikai ráhatás, amely általában állagsérellemmel is jár, de ez nem szükségszerű. A bűncselekmény elkövetési tárgya, illetve passzív alanya az a dolog vagy bármely természetes elő személy lehet, amely vagy aki ellen az erőszakos magatartás irányul. A tényállásszerűséghez mind a kihívóan közösségellenesség, mind az erőszakosság, mint a megbotránkozásra, riadalomra alkalmasság együttesen szükséges; ugyanakkor – ahogy arra az „alkalmas” kifejezés is utal – a garázdaság veszélyeztetési bűncselekmény, ezért a megállapíthatóságához nem szükséges, hogy a megbotránkozás vagy riadalom ténylegesen bekövetkezzen, hanem elegendő, hogy a cselekmény a megvalósításnak körülményei folytán objektíve alkalmas legyen az eredmény létrehozására. Ezért nincs jelentősége annak, hogy valaki észlelte-e a cselekményt, de annak legalább a lehetőség szintjén fenn kell állnia, hogy a cselekményt mások észleljék (BH2010. 177., BH1998. 67.), különben nem áll fenn a köznyugalom veszélyeztetésére való alkalmasság (BH1985. 174., BH1982. 501.). A bűncselekményt csak szándékosan (de akár egyenes, akár eshetőleges szándékkal)

lehet elkövetni. [Ld. Karsai Krisztina (szerk.): Nagykommentár a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényhez; valamint Belovics Ervin (szerk.): Büntetőjog II. Különös rész. HVGORAC, Budapest, 2018. 590-595. o.]

A panaszos által bejelentett cselekmény – álláspontom szerint – olyan személy (bejelentő), illetve dolog (gépjármű) elleni erőszakos cselekményre utalt, amely felvetette annak lehetőségét, hogy a panaszos magatartásával nyíltan szembehelyezkedve a társadalmi együttélés szabályaival, támadóan lépett fel a bejelentővel szemben, és amely közterületen tanúsított magatartás alkalmas lehetett mások megbotránkozásának, illetve riadalmának kiváltására. **Mindezek alapján elmondható, hogy a rendőrséget – garázdaság elkövetésének gyanúja miatt – a közrend és a közbiztonság védelme érdekében intézkedési kötelezettség terhelte, így az intézkedés kezdeményezése a panaszos alapvető jogát érintő visszásságot nem okozott.**

2. Vizsgáltam az előállítás körülményeit.

A Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint a panaszost az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdése a) és b) pontja alapján állították elő: a panaszos egyrészt gyanúsítható volt garázdaság bűncselekményének elkövetésével, valamint többszöri felszólítás ellenére sem volt hajlandó igazolni személyazonosságát. A panaszos személyi szabadságát 12 óra 10 perctől 16 óráig korlátozták, amely alatt – 13 óra 23 perctől 14 óráig – tanúként hallgatták meg a bejelentőt, majd – 15 óra 1 perctől 15 óra 13 percig gyanúsítottként hallgatták ki a panaszost. A panaszost 12 óra 50 perckor adták át a szolgálatirányító parancsnoknak a Rendőrkapitányságon, ahol ezt követően letétbe helyezték a személyes dolgait. A panaszos az előállítás időtartamáról szóló igazolást aláírta, valamint aláírásával nyilatkozott arról is, hogy annak egy példányát átvette.

a) Az előállítás jogalapja tekintetében:

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdésének megfelelően a rendőrség a feladatának ellátása során a [...] a személyi szabadsághoz [...] jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

Az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés a) és b) pontja szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja, illetve aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható.

Az Rtv. 29. §-ának (4) bekezdése szerint a személyazonosság igazolásának megtagadása esetén az igazolatott a személyazonosság megállapítása céljából feltartóztatható, a személyazonosság megállapításának sikertelensége esetén előállítható, ha a személyazonosság megállapítása más módon nem biztosítható, a személyazonosság megállapítása céljából az igazolatottól ujjnyomat vehető, az igazolatottról fényképfelvétel készíthető, továbbá a külső testi jegyek észlelés és mérés alapján rögzíthetők.

Mivel az előállítás az egyik legsúlyosabb jogkorlátozással járó intézkedés, amelyre az Rtv. lehetőséget biztosít az intézkedő rendőr számára, álláspontom szerint az ezen intézkedésekre irányadó rendelkezéseket – az Rtv. 2. §-ában foglalt, az emberi méltóság és általánosságban az emberi jogok védelmével kapcsolatos rendőrségi kötelezettség minél teljesebb érvényesülése érdekében – megszorítóan kell értelmezni, és különös gondossággal kell értékelni, hogy megvalósulnak-e azok a körülmények, amelyeket az Rtv. 33. §-a szerinti szabadságelvonás feltételeiként a törvény megfogalmaz.

Az Rtv. 33. §-ának (2) bekezdés b) pontja tekintetében is releváns az e jelentés 1. pontjában hivatkozott és értelmezett Btk. 339. §-a (garázdaság bűncselekménye).

A Rendőrkapitányság álláspontja szerint a helyszínen meghallgatták a feleket, ám a panaszos továbbra is agresszíven viselkedett, a rongálás tényét pedig nem ismerte el. A gépjármű sérülését a helyszínen lefotózták, amely sérülés szemmel látható volt.

A garázdaság bűncselekménye lehetséges elkövetése tekintetében ugyan ellentmondás feszül a panaszosi és a rendőrségi álláspontok között, de a bejelentő bejelentése, helyszíni beszámolója és a gépjármű szemmel látható sérülése összességében megalapozta véleményem szerint a garázdaság bűncselekményének az intézkedéshez szükséges mértékű, egyszerű gyanúját.

A Rendőrkapitányság álláspontja szerint továbbá a panaszos felszólítás ellenére is megtagadta személyazonossága igazolását. A panaszos beadványában nem sérelmezte az igazoltatás tényét, meg sem említette azt panaszában. Figyelemmel arra, hogy – a rendelkezésekre álló információk alapján – nem volt hivatalosan ismert a rendőrök számára a panaszos, más személyazonossága igazolására alkalmas személy sem volt a helyszínen, továbbá a panaszossal szemben büntetőeljárás megindításának igénye is felmerült, a személyazonosság igazolásának megtagadása is kellő jogalapot biztosíthatott a panaszos előállítására.

Mindezekre figyelemmel az előállítás jogalapja tekintetében rendőrség álláspontját fogadom el, a panaszos személyi szabadságának korlátozására kellő jogalappal került sor, így e tekintetben a panaszos alapvető jogát érintő visszásság nem történt.

b) Az előállítás arányossága tekintetében:

Az Rtv. 15. §-ának (1) és (2) bekezdésének megfelelően a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával, valamint több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Fontos rögzíteni, hogy a Rtv. 33. §-ának (2) bekezdése szerinti előállítás alkalmazása tekintetében a rendőr szabad belátása alapján hozott döntése nem lehet önkényes, az mindig a helyszínen értékelhető tények mérlegelésén kell, hogy alapuljon. Az automatikusan alkalmazott előállítás abban az esetben is alapjogsértő, amikor egyébként a helyszínen értékelhető tények alapján lehetne igazolni az intézkedés alá vont személy előállításának szükségességét.

Vizsgáltam, hogy a rendelkezésekre bocsájtott dokumentumok tartalmából lehet-e következtetni arra, hogy az előállítás végrehajtása a helyszínen értékelhető tények mérlegelésén alapult-e. Ezen dokumentumok tanúsága alapján az intézkedő rendőrök a helyszínen meghallgatták a feleket (a bejelentő gépjárművének sérülését is lefotózták), a panaszos ugyanakkor nem ismerte el a bűncselekményt, nem kívánt együttműködni a rendőrökkel (kijelentette, ha akarnak tőle valamit, levélben keressék; végül bár az előállításával szemben már nem tanúsított ellenszegülő magatartást, a kihallgatása során vallomást nem tett), velük szemben is agresszíven lépett fel. Amennyiben a panaszos magatartása valóban nem volt együttműködő a körülmények feltárásában, figyelemmel a megállapítható garázdaság egyszerű gyanújára, szükséges volt a panaszos büntetőeljárás cselekményekben való részvételének személyi szabadságot korlátozó biztosítása (amelynek jelen esetben immanens eleme lehetett a panaszos személyazonosságának megállapítása is). Mindezen információk forrása ugyanakkor kizárólag az intézkedő rendőrök által készített jelentések.

A rendelkezésre álló információk alapján nem tisztázható, hogy a panaszos valóban olyan magatartást tanúsított-e, amelynek következtében személyi szabadságának korlátozása nélkül nem lehetett volna biztosítani a büntetőeljárás eredményes lefolytatását, így e tekintetben alapvető joggal összefüggő visszásság fennállásáról nem áll módomban állást foglalni.

c) A panaszos sérelmezte, hogy tőle mintát vettek bűnügyi nyilvántartásba vétel céljából:

Az Rtv. már hivatkozott 11. §-ának (1) bekezdése e sérelem tekintetében is releváns.

Az Rtv. 29. §-ának (4) bekezdése alapján személyazonosság igazolásának megtagadása esetén az igazoltatott a személyazonosság megállapítása céljából feltartóztatható, a személyazonosság megállapításának sikertelensége esetén előállítható, ha a személyazonosítás megállapítása más módon nem biztosítható, a személyazonosság megállapítása céljából az igazoltatottól ujjnyomat vehető, az igazoltatotról fényképfelvétel készíthető, továbbá a külső testi jegyek észlelés és mérés alapján rögzíthetők.

A mintavétellel kapcsolatos kérdések tisztázása érdekében az alábbi jogszabályhely felhívását tartom szükségesnek:

A Bnytv. 6. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján a személyazonosító adatok és fényképek nyilvántartásában az érintett arcképmását nyilván kell tartani, ha bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás alá vonták. Ugyanezen törvény 44. §-ának (1) bekezdése bc) pontja szerint a büntetőeljárás alá vont személyek ujj- és tenyéryomatainak nyilvántartásában annak a büntetőeljárás alá vont személynek az ujj- és tenyéryomatát kell nyilvántartani, akit öt évet el nem érő szabadságvesztés büntetéssel fenyegetett szándékos [...] garázdaság [...] bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás alá vontak.

A fentieknek megfelelően a panaszosról legalább az ellene induló büntetőeljárás miatt a bűnügyi nyilvántartás számára fényképfelvételeket, valamint ujj- és tenyérlenymatot kellett készíteni, ugyanakkor erre a személyazonosság igazolásának megtagadása is biztosíthatott jogalapot, így e tekintetben a panaszos alapvető jogát érintő visszásság nem történt.

d) Az előállítás időtartama tekintetében:

A Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint a panaszos személyi szabadságának korlátozása összesen 3 óra 50 percen át tartott, amely során 49 perc tényleges büntetőeljárás (a bejelentő meghallgatása, a panaszos kihallgatása), valamint számos egyéb cselekmény (fogvatartottként való befogadás, mintavétel, fogvatartotti tájékoztatás) és adminisztratív feladat végrehajtása történt meg.

Az Rtv. már hivatkozott 17. §-ának (1) bekezdése az előállítás időtartama tekintetében is releváns.

Az Rtv. 29. §-ának (5) bekezdése alapján az igazoltatás vagy a személyazonosság megállapításának sikertelensége esetén az előállítás csak a személyazonosság megállapításához szükséges ideig tarthat.

Az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem

valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Szolgálati Szabályzat 30. §-ának (3) és (4) bekezdése rendelkezik az előállítás időtartamáról. Az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

Álláspontom szerint – a rendelkezésre álló információk alapján – elmondható, hogy a panaszos előállítása nem haladta meg a szükséges mértéket, az ügyéhez kapcsolódó feladatok végrehajtása kellően indokolja az előállítás időtartamát, így e tekintetben a panaszos alapvető jogát érintő visszásság nem történt.

e) Az előállítás időtartamáról szóló igazolás tekintetében:

Az Rtv. 33. §-a (4) bekezdésének második fordulata szerint az előállítás időtartamáról az előállított részére igazolást kell kiállítani.

A Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint a panaszos az igazolást aláírta, valamint aláírásával nyilatkozott arról is, hogy annak egy példányát átvette. Az intézkedő rendőrök ismertették annak tartalmát a panaszossal.

A panaszosi és rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül, ugyanakkor tény, hogy a panaszos aláírásával nyilatkozott az igazolás átvételéről. Közvetlenül az aláírás helye előtt szerepel az igazolás egy példányának átvételére vonatkozó egyértelmű szövegrész. Figyelemmel arra, hogy a panaszos nem fogalmazott meg olyan sérelmet, amely szerint vele úgy írtak volna alá dokumentumokat, nyilatkozatokat, hogy annak tartalmát nem ismerhette meg, a Rendőrkapitányság álláspontját fogadom el. **Álláspontom szerint tehát e tekintetben a panaszos alapvető jogát érintő visszásság nem történt.**

3. A panaszos sérelmezte az intézkedés körülményeire vonatkozó általános felvilágosítás hiányát.

A Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint a panaszost felvilágosították – írásban és szóban egyaránt – az intézkedések tényéről, okáról, a kapcsolódó lényeges körülményekről, a kapcsolódó jogairól és kötelezettségeiről, valamint a vele szemben induló büntetőeljárás körülményeiről, az ahhoz kapcsolódó jogairól és kötelezettségeiről. A panaszost később írásban értesítették a vele szemben folyamatban lévő büntetőeljárás állásáról, valamint az iratbetekintés lehetőségéről.

Az Rtv. 20. §-a (2) bekezdése első mondatának megfelelően a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.

Az Rtv. 24. §-ának (1) bekezdése alapján a rendőr köteles [...] a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

Az Rtv. 33. §-a (4) bekezdésének első fordulata szerint az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell.

A panaszosi és rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül.

A rendelkezésre álló információk szerint a panaszos minden szükséges felvilágosításról – külön dokumentumban, vagy jegyzőkönyv részeként – aláírásával nyilatkozott. Figyelemmel arra, hogy a panaszos nem fogalmazott meg olyan sérelmet, amely szerint vele úgy íratnak volna alá nyilatkozatokat, jegyzőkönyvet, hogy annak tartalmát nem ismerhette meg, a Rendőrkapitányság álláspontját fogadom el. **Álláspontom szerint tehát e tekintetben a panaszos alapvető jogát érintő visszásság nem történt.**

4. Vizsgáltam, hogy a helyszínre kikerülő rendőrök eleget tettek-e az intézkedési kötelezettségükből eredő feladataiknak.

A panaszos sérelmezte, hogy a helyszínen nem történt „nyomrögzítés”.

A Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint az intézkedő rendőrök meghallgatták a feleket, valamint fényképfelvételeket készítettek a gépjármű sérült részéről.

Az Rtv. már hivatkozott 11. §-ának (1) bekezdése és 13. §-ának (1) bekezdése e sérelem tekintetében is releváns.

Az Rtv. 13. §-ának (2) bekezdés előírja, hogy a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni.

A Szolgálati Szabályzat már hivatkozott 8. §-ában foglaltak e sérelem tekintetében is relevánsak.

Sem az Rtv., sem a Szolgálati Szabályzat (sem pedig a Be.) nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely kötelező jelleggel írja elő „nyomrögzítő” cselekmény végrehajtását hasonló esetekre vonatkozóan. Ilyen esetekben tehát az intézkedő rendőr szakmai mérlegelésének kérdése, hogy pontosan milyen bizonyítási eljárásokat, bizonyítási eszközöket vesz igénybe a tényállás szükséges mértékű tisztázása érdekében. Jelen ügyben tehát azt kellett vizsgálnom, hogy az intézkedő rendőrök eleget tettek-e az intézkedési kötelezettségükhöz kapcsolódó tényállás-tisztázási kötelezettségüknek. Más szavakkal élve – utalva az Alaptörvény XXIV. cikkében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz, megfelelő ügyintézéshez való alapvető jogára – tisztességes módon jártak-e el a panaszos ügyében.

Álláspontom szerint – nem értékelve a rendőrök szakmai döntésének helyességét – az intézkedő rendőrök elvégezték a tényállás tisztázáshoz szükséges, az intézkedési kötelezettségükből fakadó feladataikat (a helyszínen meghallgatták a feleket, fényképfelvételeket készítettek), így e tekintetben a panaszos alapvető jogát érintő visszásság nem történt.

5. A panaszos sérelmezte, hogy nem készült „jegyzőkönyv” a gyanúsítása tényéről.

E sérelem alapvetően büntetőeljárás kérdése, amely nem tárgya az Rtv. 92. §-a szerinti rendőrségi panasz eljárásnak, ugyanakkor felhívom a panaszos figyelmét a következőkre:

Nincs külön jegyzőkönyv készítési kötelezettsége a nyomozó hatóságnak kizárólag a gyanúsítás tényére vonatkozóan. Ugyanakkor a Be. 388. §-a alapján a gyanúsítottal kihallgatása során közölni kell a gyanúsítás tényét, majd ezt – az eljárás alapjául szolgáló bűncselekmény

megnevezésével – a kihallgatásról készült jegyzőkönyvben a Be. 359. §-ának b) pontja alapján rögzíteni kell. A Rendőrkapitányság által megküldött gyanúsított kihallgatásról készült jegyzőkönyvben szerepel a gyanúsítás ténye, az azt megalapozó cselekmény Btk. szerinti megjelölése és leírása, valamint az összes szükséges büntetőeljárással összefüggő felvilágosítás.

Felhívom a panaszos figyelmét, hogy a Be. 39. §-a (1) bekezdés j) pontja, valamint 100. §-a (1) bekezdés a) pontja értelmében van lehetőség a vele szemben zajló büntetőeljárás iratainak – erre irányuló indítvány alapján való – megismerésére. A rendelkezésre álló információk alapján, az erre vonatkozó felvilágosítást a rendőrség – többször is – megadta.

6. A panaszos sérelmezte, hogy a bejelentést tevő hölgy a Rendőrkapitányság állományába tartozik (utalva ezzel az intézkedés részrehajló voltára), továbbá, hogy ez a hölgy őt többször fenyegette azzal, hogy ha nem fizeti ki a kárt, akkor ismét „beviteti”.

A Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint az érintett hölgy nem tagja a Rendőrkapitányság állományának, így e sérelem vonatkozásában nincs lehetőség ombudsmani vizsgálatot folytatni.

Budapest, 2023. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos

